

ZARZĄD WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO

**REALIZACJA „WOJEWÓDZKIEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI
i ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
dla WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO
na lata 2016-2017” w 2017 roku**

INFORMACJA

SEJMIK WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO

OPOLE, marzec 2018

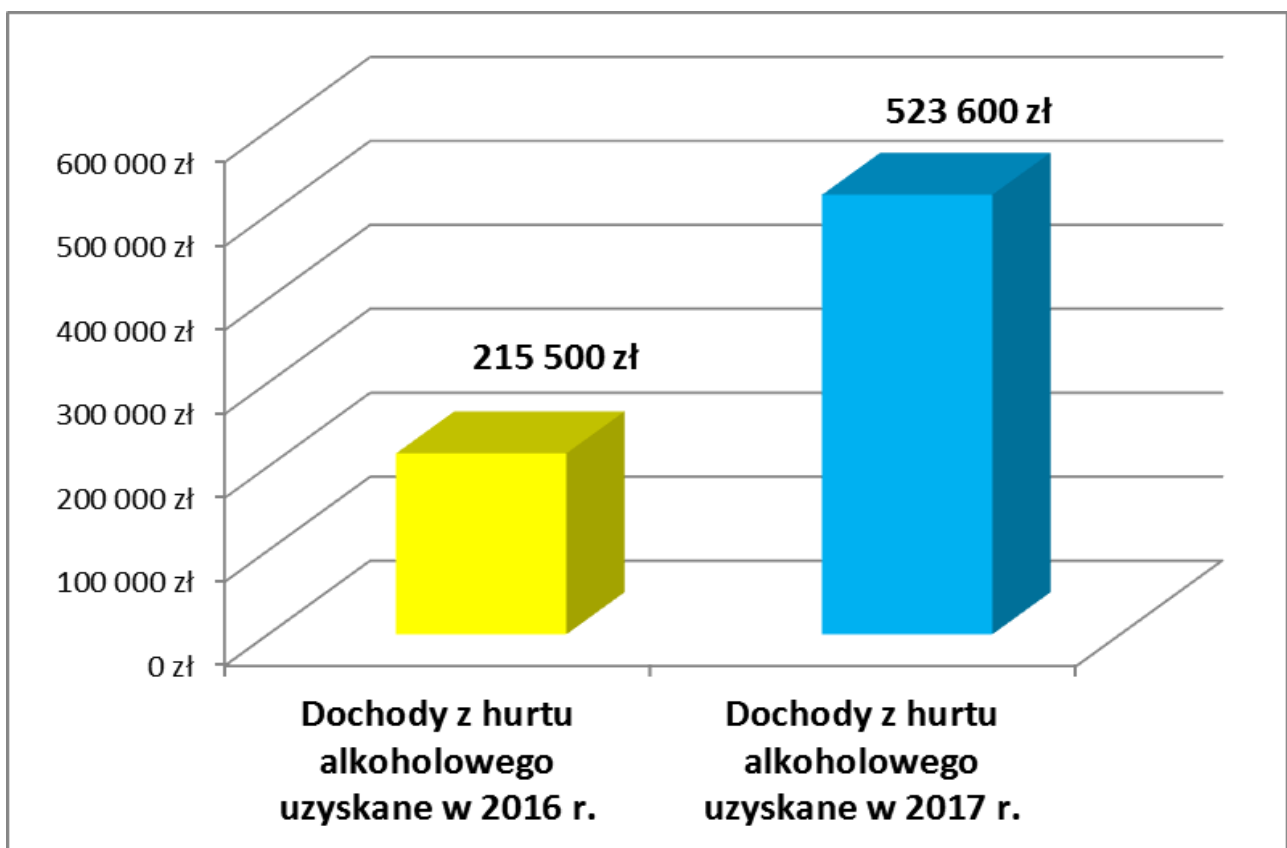
Spis Treści

1. Dochody budżetu województwa z opłat za wydawanie zezwoleń na hurtowy obrót w kraju napojami alkoholowymi o zawartości alkoholu do 18% przeznaczone na realizację „Wojewódzkiego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych dla województwa opolskiego na lata 2016-2017” oraz „Wojewódzkiego programu przeciwdziałania narkomanii na lata 2016-2017”	3
2. Konteksty realizacji „Wojewódzkiego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych dla województwa opolskiego na lata 2016-2017”	5
3. Realizacja „Wojewódzkiego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych dla województwa opolskiego na lata 2016-2017” w roku 2017	11
3.1. Realizacja zadań w roku 2017 – wprowadzenie.....	11
3.2. Lecznictwo odwykowe 2017 r.	13
3.3. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz innych powiązanych uzależnień 2017 r.	14
3.4. Organizacje pozarządowe 2017 r.	17
4. Podsumowanie	18

1. Dochody budżetu województwa z opłat za wydawanie zezwoleń na hurtowy obrót w kraju napojami alkoholowymi o zawartości alkoholu do 18% przeznaczone na realizację „Wojewódzkiego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych dla województwa opolskiego na lata 2016-2017” oraz „Wojewódzkiego programu przeciwdziałania narkomanii na lata 2016-2017”

Aktualnie dochody budżetu województwa przeznaczone na realizację „Wojewódzkiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych”, a także na realizację „Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii”, uzyskiwane są z opłat za wydawanie zezwoleń na hurtowy obrót w kraju napojami alkoholowymi do 18% zawartości alkoholu. Zezwolenia te w przypadku województwa opolskiego wydawane są na okres 2 lat, tak więc poszczególne podmioty gospodarcze wnoszą stosowne opłaty do budżetu województwa, co dwa lata.

Wykres 1. Dochody budżetu województwa opolskiego z opłat za wydawanie zezwoleń na hurtowy obrót napojami alkoholowymi uzyskane w latach 2016 – 2017

Wysokość uzyskiwanych dochodów z hurtu alkoholowego odznacza się dwuletnim cyklem, tzn. na przemian występuje rok z większymi dochodami i rok z mniejszymi dochodami. Dla przykładu dochody roku 2013 były 4,6 razy większe niż dochody 2014 r. a dochody z 2015 r. były 2,6 razy większe od dochodów z 2016 r. Dochody z lat 2016 i 2017 widoczne są na wykresie numer 1. Wskazane

różnice dochodów powodowały w przeszłości problem z wysokością wydatków na realizację zadań w poszczególnych latach, bowiem różnice w dochodach były zbyt duże, by roczne wydatki odpowiadały dochodom. Od 2009 r. stosowane jest rozwiązanie według, którego dochody i wydatki mają się bilansować w okresie dwuletnim. Stosowane jest także równoważenie wydatków dwuletniego cyklu z realnie osiągniętymi dochodami w poszczególnych latach. Wskazane równoważenie zawiera pewien element trudności, bowiem - np. w roku z mniejszymi dochodami (takim jak rok 2014 i 2016) większość dochodów z hurtu alkoholowego przypada na końcowe miesiące roku. W 2017 r., wykonanie wydatków na realizację programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych wyniosło 98,49% wydatków planowanych.

Wysokość dochodów w danym roku jest prognozowana w oparciu o dane dotyczące wysokości sprzedaży napojów alkoholowych dostarczane przez właścicieli hurtowni. W praktyce ze względu na dwuletni cykl wydawania zezwoleń wygląda to tak, że prognozuje się dochody w oparciu o wysokość sprzedaży sprzed dwóch lat, np. dochody 2017 r. prognozowane były podczas prac nad budżetem latem 2016 r. w oparciu o dane dostarczone przez hurtownie w styczniu 2016 r., dane te dotyczyły wysokości sprzedaży w 2015 r. Tak więc w związku ze zmianami na rynku hurtowego obrotu napojami alkoholowymi możliwe są różnice między dochodami planowanymi, a faktycznie uzyskanymi. Czas uzyskania dochodów w trakcie danego roku budżetowego także - jak już wspomniano - stwarza pewne problemy. W roku z większymi dochodami przeważająca część tych dochodów była dotychczas uzyskiwana w pierwszym kwartale, ale w roku z mniejszymi dochodami większość wpłat dokonywana była dotychczas w ostatnim kwartale roku, co utrudnia dopasowanie wysokości wydatków do dochodów w trakcie roku budżetowego. Trzeba bowiem starać się w tym przypadku korygować wydatki o kwotę niewykonanych lub dodatkowych dochodów, a kwota ta jest znana dopiero w ostatnich miesiącach roku, w praktyce dotyczy to listopada i grudnia.

Wreszcie problem mogą stworzyć podmioty gospodarcze, które potencjalnie powinny w danym roku wnieść duże opłaty. Sytuacja, w której takie opłaty lub opłata ostatecznie nie zostaną wniesione, grozi poważnym deficytem dochodów, który w realnych środkach finansowych w pełni mógłby być skorygowany dopiero obniżeniem wydatków w następnym roku. Sytuacja taka jak dotąd nie miała miejsca. Duże opłaty z hurtu alkoholowego w województwie opolskim, to kwoty **234.700 zł, 107.200 zł, 95.200 zł, 64.400 zł oraz 59.200 zł.**

Wydawaniem zezwoleń dotyczących hurtowego obrotu napojami alkoholowymi zajmuje się Departament Infrastruktury i Gospodarki UMWO.

W przypadku realizacji wojewódzkiego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w niektórych latach budżet województwa uzyskiwał także dochody nie pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na hurtowy obrót napojami alkoholowymi. Na przykład w 2014 r. była to kwota **64.000 zł** stanowiąca dotację z budżetu państwa na realizację projektu „(Nie)OBECNI – nasze zdrowie psychiczne” przekazaną na podstawie umowy z Ministrem Pracy i Polityki

Spółecznej w ramach Programu „Oparcie społeczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi”. Dotacja została uzyskana po pozytywnym dla województwa opolskiego rozstrzygnięciu procedury konkursowej.

W roku 2016 uzyskana została z Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej dotacja w wysokości **80.000** zł na realizację projektu „Psychokonteksty” – nasze zdrowie psychiczne, który zrealizowano w ramach ministerialnego Programu „Oparcie społeczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi” edycja 2016. Dotację przyznano po pozytywnym dla województwa opolskiego zakończeniu procedury konkursowej, stanowiła ona 80% wydatków projektowych. W 2017 r. budżet województwa nie uzyskał takich dochodów, a w 2018 r. złożony został projekt w kolejnym konkursie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej dotyczącym przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

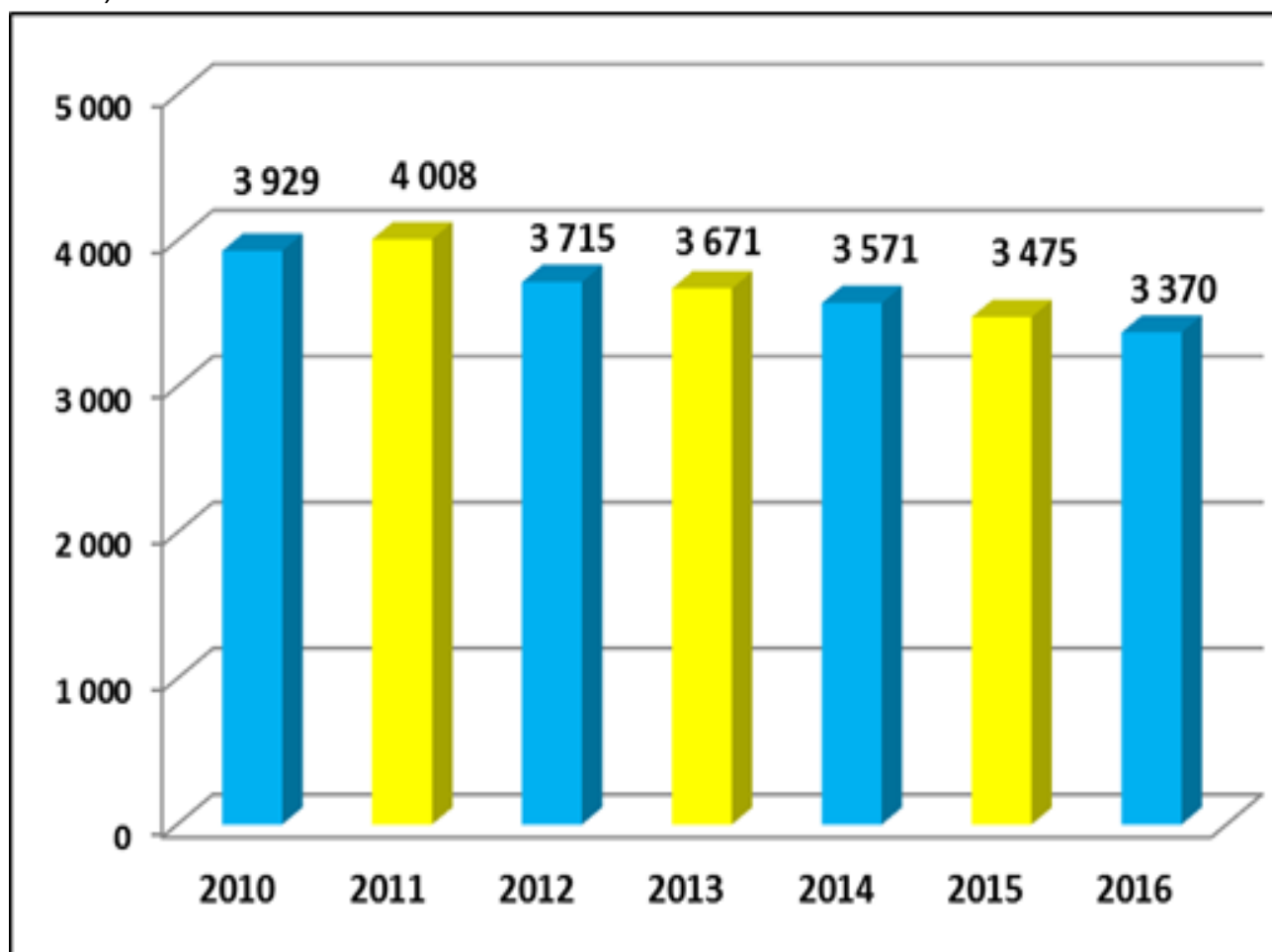
Dochody budżetu województwa opolskiego pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na hurtowy obrót napojami alkoholowymi przeznaczane są również na realizację wojewódzkich programów przeciwdziałania narkomanii, stanowiąc zasadnicze lub wyłączne źródło finansowania tych programów w województwie opolskim.

2. Konteksty realizacji „Wojewódzkiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2016-2017”

Realizacja wojewódzkiego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, a także gminnych programów, odbywa się w sytuacji warunkowanej wieloma czynnikami, z których część pozostaje poza sferą realnego oddziaływania samorządów rozumianego jako oddziaływanie tu i teraz z potencjalnie widocznymi rezultatami.

W przypadku województwa opolskiego mamy do czynienia od kilku lat z pozytywnym trendem polegającym na zmniejszaniu się liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych. Według stanu prawnego obowiązującego w roku 2017 i wcześniej – rady gmin decydowały o liczbie punktów sprzedaży napojów zawierających powyżej 4,5% alkoholu (z wyjątkiem piwa), przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży jak i w miejscu sprzedaży. Jest to ważne, bowiem liczba punktów sprzedaży wpływa na spożycie napojów alkoholowych - im więcej punktów, tym większe spożycie.

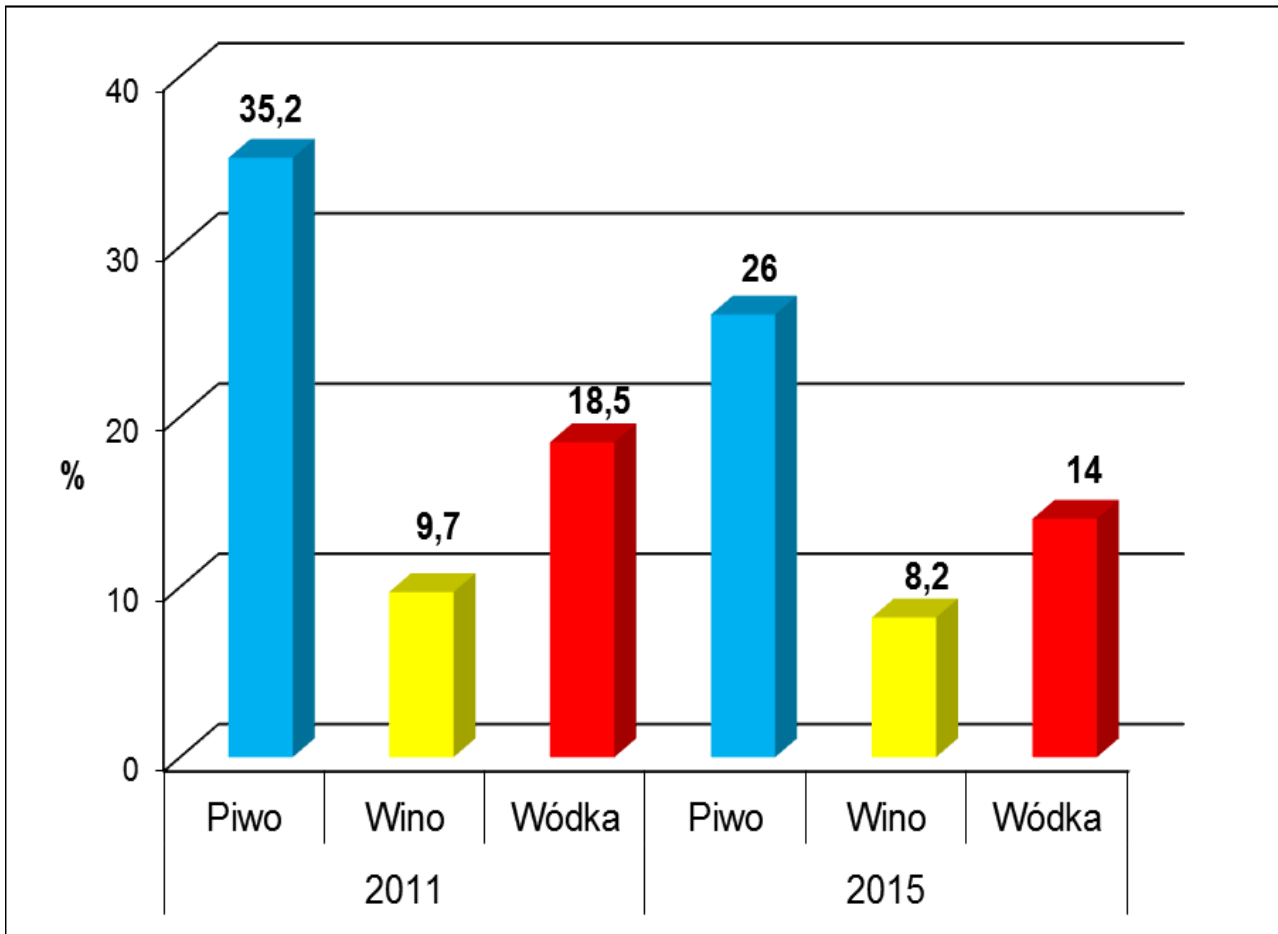
Wykres 2. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych na terenie województwa opolskiego w latach 2010 – 2016 (sklepy i lokale gastronomiczne razem).

Źródło : dane PARPA, ścieżka dostępu : www.parpa.pl - Analizy, badania, raporty – Statystyki - Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych w Polsce w samorządach gminnych w 2010 roku (i dalsze lata). Link <http://www.parpa.pl/index.php/badania-i-informacje-statystyczne/statystyki> (i dalej). Data pobrania 20.10.2017 r.

Z wyraźnymi pozytywnymi trendami mamy do czynienia również w przypadku zakupów napojów alkoholowych przez młodzież w wieku 15-16 lat. Badania zrealizowane w 2011 r. oraz w 2015 r. wykazały w tym zakresie spadki bardzo ważne z profilaktycznego punktu widzenia. Ograniczanie nieletnim dostępności do alkoholu to jedna z najskuteczniejszych strategii profilaktycznych. Wyniki badań wskazują, że sprzedaż napojów alkoholowych osobom nieletnim nie jest normą, czy regułą, a bariery w dostępie nieletnich do alkoholu są coraz powszechniejsze, niezależnie od tego, że przypadki sprzedaży napojów alkoholowych nieletnim w ogóle nie powinny mieć miejsca.

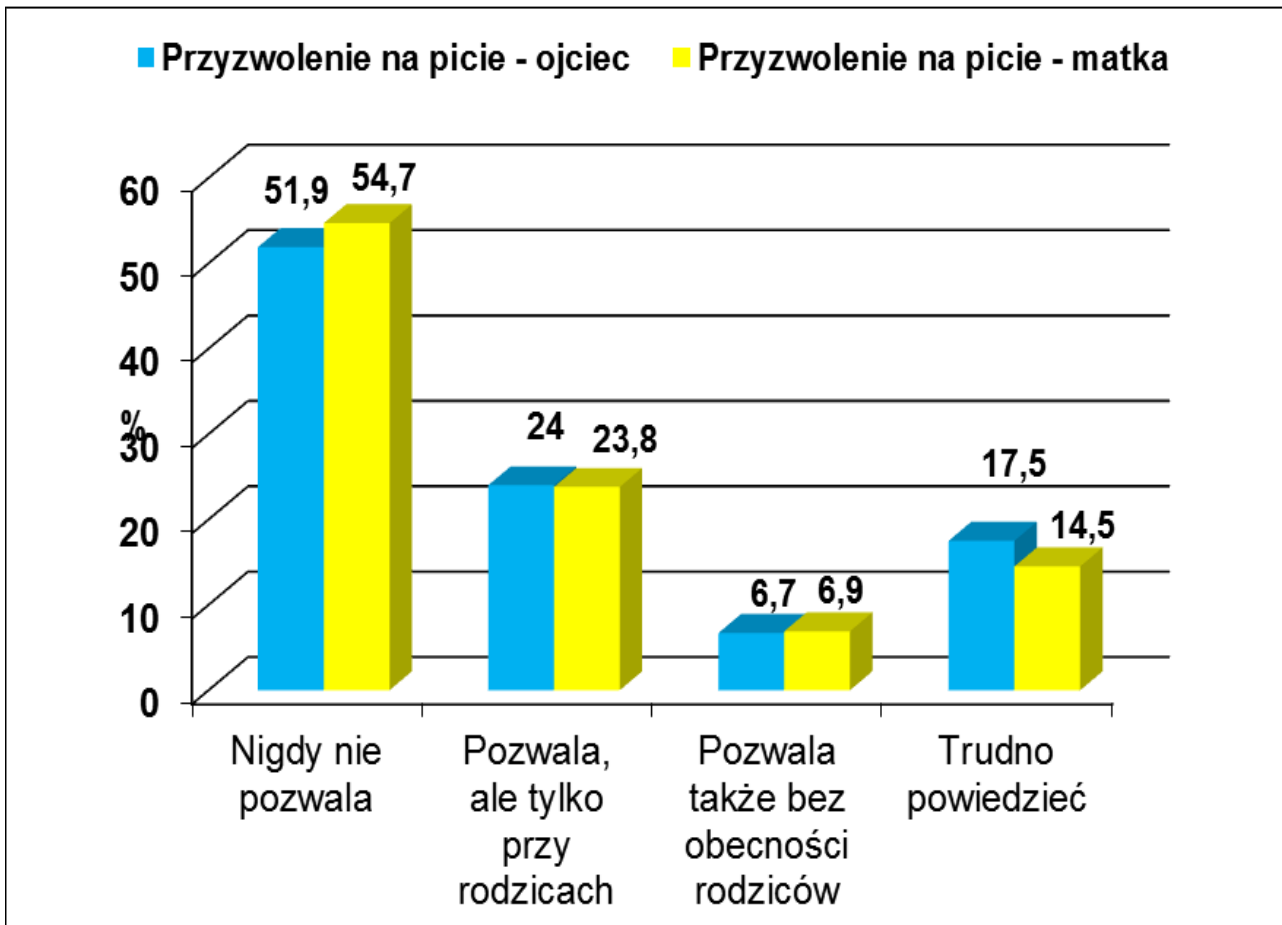
Wykres 3. Zakupy napojów alkoholowych młodzieży gimnazjalnej (15-16 lat) województwa opolskiego w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem w 2011 r. oraz w 2015 r.

Źródło: Sierosławski Janusz, *Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z badań ankietowych zrealizowanych w województwie opolskim w 2011 r. Europejski program badań ankietowych w szkołach ESPAD*, Instytut Psychiatrii i Neurologii, Warszawa 2011 r., badanie sfinansowane przez Samorząd Województwa Opolskiego; wyniki badań Sierosławski Janusz, *Europejski program badań ankietowych w szkołach na temat używania alkoholu i narkotyków (ESPAD). Badania w województwie opolskim 2015. ESPAD*, Instytut Psychiatrii i Neurologii w Warszawie, badanie finansowane przez Samorząd Województwa Opolskiego.

Jak wskazują badania zrealizowane w 2015 r. mamy do czynienia z bardzo niekorzystnym dla profilaktyki zjawiskiem, które należy do obszaru destrukcji ról rodzicielskich, a konkretnie polega z jednej strony na przyzwalaniu rodziców na picie napojów alkoholowych przez młodzież, a z drugiej na nie stawianiu jasnych zakazów w tym zakresie. Przyzwalające odnośnie alkoholu postawy i zachowania rodziców mają bardzo destrukcyjny wpływ na zachowania dorastających dzieci oraz na skuteczność działań profilaktycznych. Proalkoholowe postawy i zachowania rodziców stanowią jedno z najpoważniejszych wyzwań dla profilaktyki.

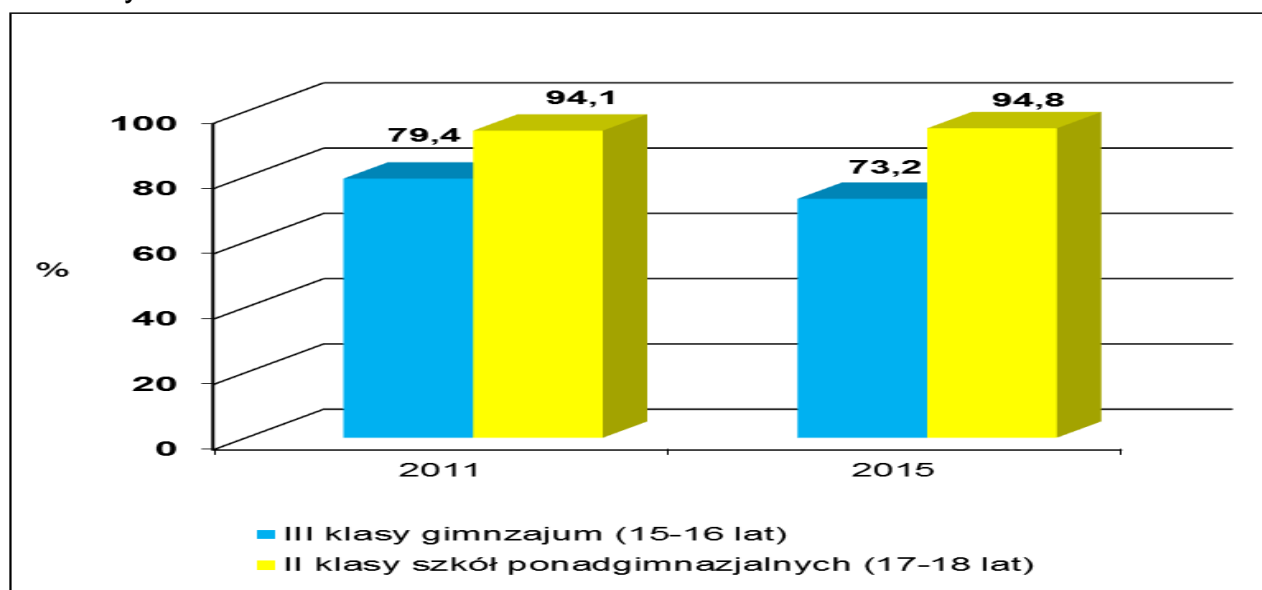
Wykres 4. Zgoda rodziców młodzieży gimnazjalnej (15-16 lat) województwa opolskiego na picie napojów alkoholowych w 2015 r.

Źródło: wyniki badań Sierosławski Janusz, *Europejski program badań ankietowych w szkołach na temat używania alkoholu i narkotyków (ESPAD). Badania w województwie opolskim 2015. ESPAD*, Instytut Psychiatrii i Neurologii w Warszawie, badanie finansowane przez Samorząd Województwa Opolskiego.

Używanie przez młodzież napojów alkoholowych, sposoby tego używania, modele picia wynikają między innymi z norm i uwarunkowań środowiskowych, stylu życia nastolatków charakterystycznego dla danych roczników. Występują w tym względzie trendy ogólnopolskie, których odbiciem jest sytuacja w województwie opolskim. Jak wskazują badania picie napojów alkoholowych w ciągu ostatnich 12 miesięcy przed badaniem było bardzo rozpowszechnione wśród starszych nastolatków niezależnie od pozytywnego trendu spadkowego zarejestrowanego pomiędzy rokiem 2011 a 2015 wśród młodzieży gimnazjalnej.

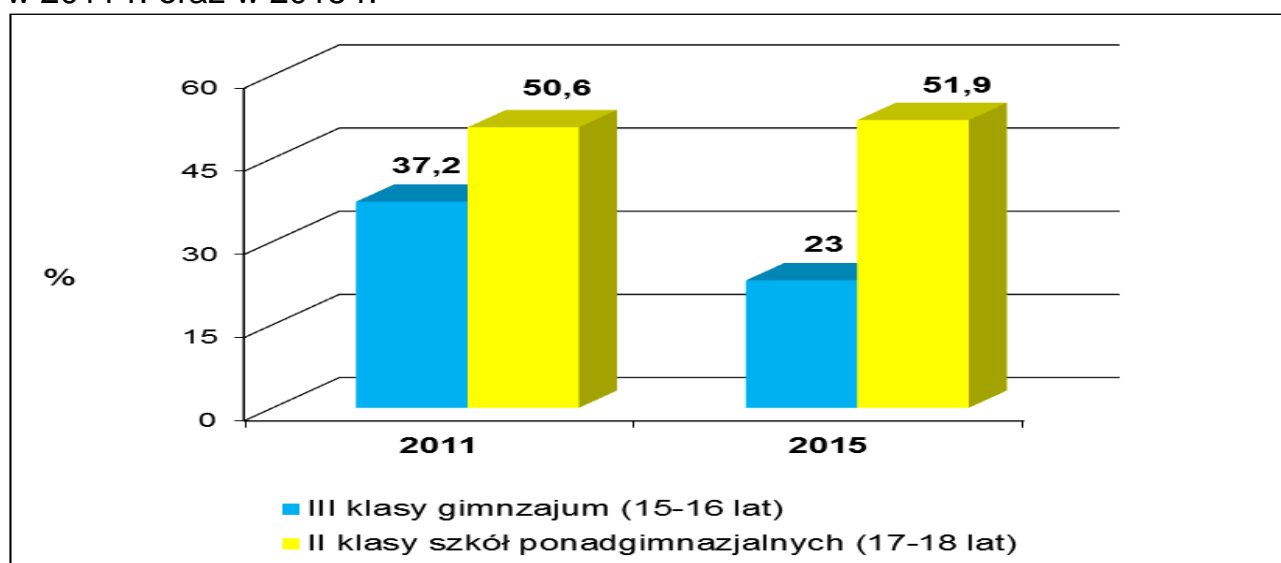
Wykres 5. Picie napojów alkoholowych przez młodzież gimnazjalną i ponadgimnazjalną województwa opolskiego w czasie 12 miesięcy przed badaniem ankietowym w 2011 r. oraz w 2015 r.

Źródło: Sierosławski Janusz, *Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z badań ankietowych zrealizowanych w województwie opolskim w 2011 r. Europejski program badań ankietowych w szkołach ESPAD*, Instytut Psychiatrii i Neurologii, Warszawa 2011 r., badanie sfinansowane przez Samorząd Województwa Opolskiego; wyniki badań Sierosławski Janusz, *Europejski program badań ankietowych w szkołach na temat używania alkoholu i narkotyków (ESPAD). Badania w województwie opolskim 2015. ESPAD*, Instytut Psychiatrii i Neurologii w Warszawie, badanie finansowane przez Samorząd Województwa Opolskiego.

W przypadku silnego upijania się młodzieży mieliśmy pomiędzy rokiem 2011 a 2015 mamy do czynienia ze stabilizacją sytuacji w przypadku starszych nastolatków oraz z wyraźnym pozytywnym trendem spadkowym dotyczącym młodzieży gimnazjalnej.

Wykres 6. Silne upijanie się młodzieży gimnazjalnej i ponadgimnazjalnej województwa opolskiego w czasie 12 miesięcy przed badaniem ankietowym w 2011 r. oraz w 2015 r.

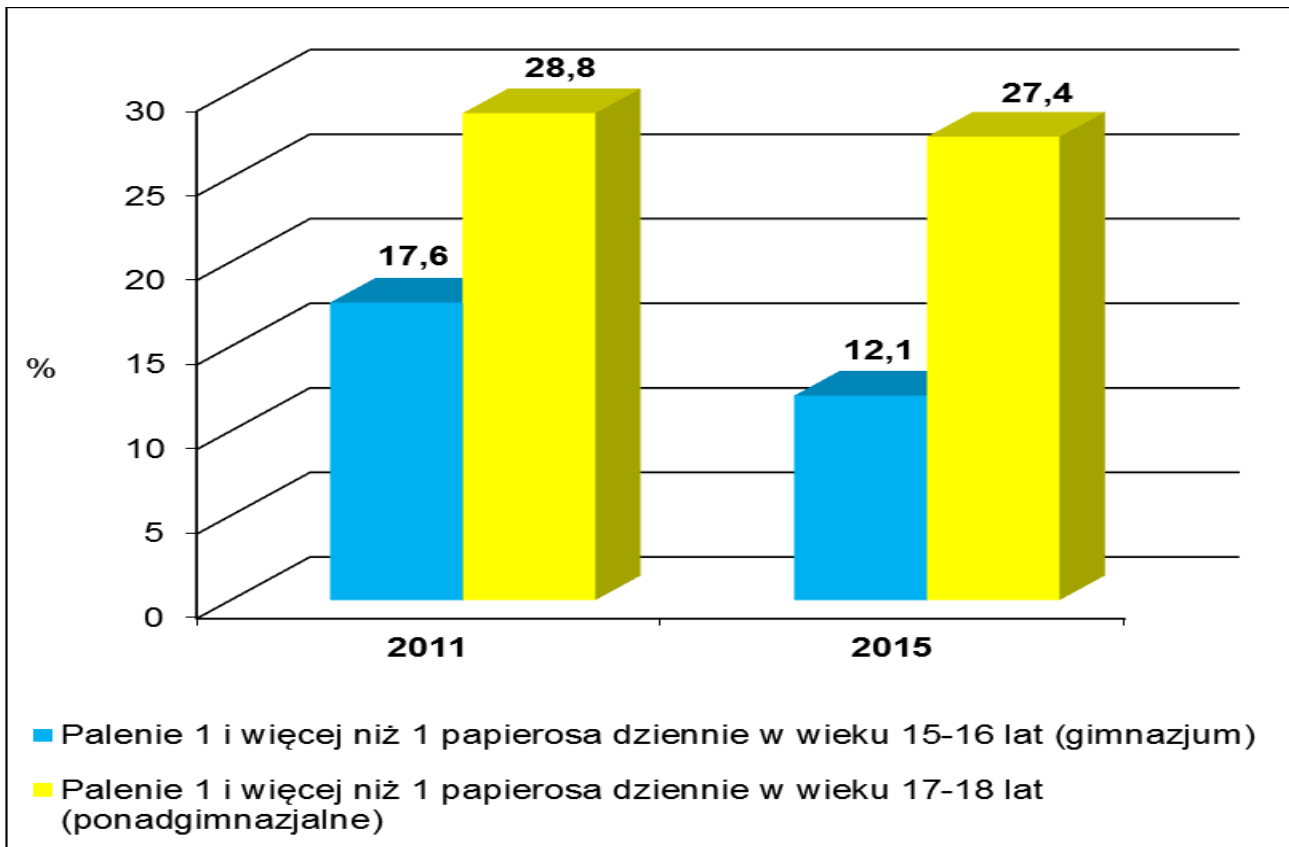

Źródło: Sierosławski Janusz, *Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z badań ankietowych zrealizowanych w województwie opolskim w 2011 r. Europejski program badań ankietowych w szkołach ESPAD*, Instytut Psychiatrii i Neurologii, Warszawa 2011 r., badanie sfinansowane przez Samorząd Województwa Opolskiego; wyniki badań Sierosławski Janusz, *Europejski program badań ankietowych w szkołach na temat używania alkoholu i narkotyków (ESPAD). Badania w województwie opolskim 2015. ESPAD*, Instytut Psychiatrii i Neurologii w Warszawie, badanie finansowane przez Samorząd Województwa Opolskiego.

Podkreślmy jeszcze raz, iż obraz używania alkoholu przez młodzież jaki wyłania się z badań przeprowadzonych w województwie opolskim jest rezultatem aktualnych trendów kulturowych w skali makro i dominującego w całym kraju stylu życia i rozrywki młodych ludzi.

Palenie papierosów przez młodzież jest zachowaniem, które będzie skutkowało w przyszłości negatywnymi konsekwencjami zdrowotnymi w przypadku kontynuacji palenia. Zaprezentowane wyniki badań wskazują na stabilizację trendów w przypadku starszej młodzieży i na wyraźny pozytywny trend spadkowy w przypadku młodzieży gimnazjalnej.

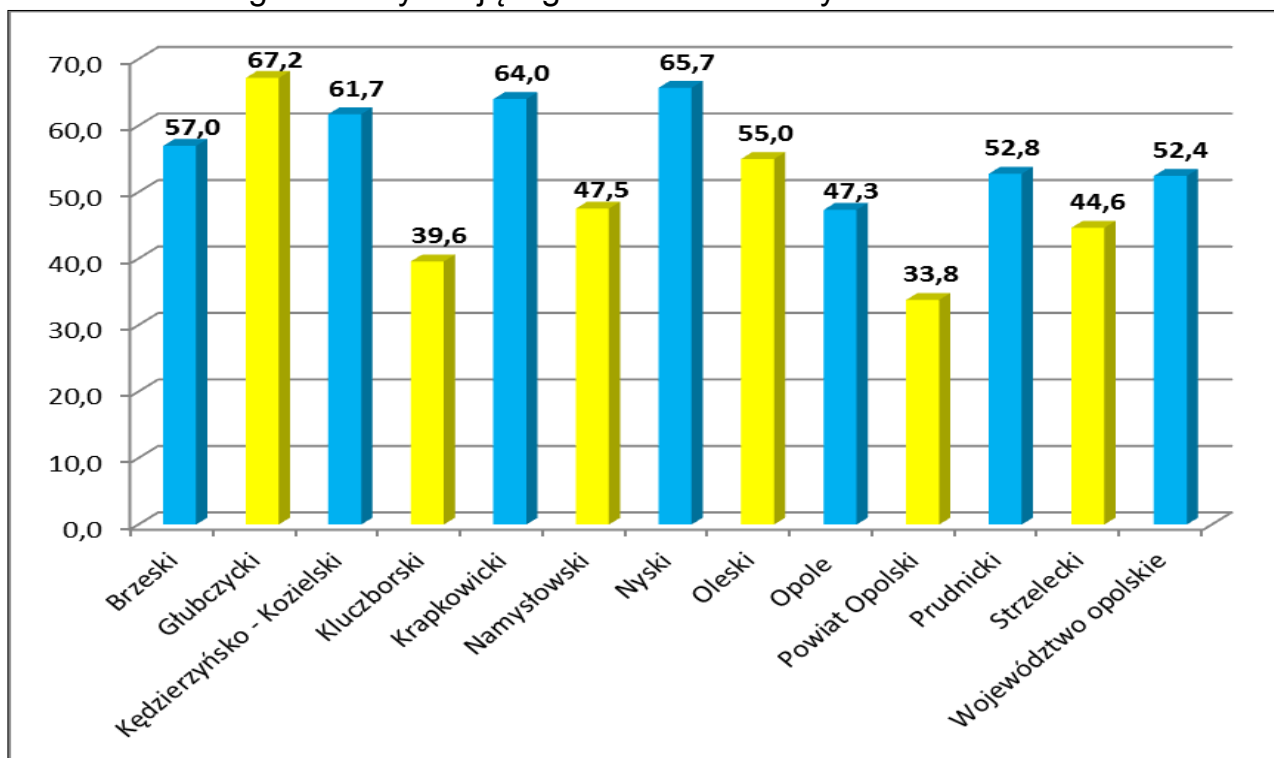
Wykres 7. Palenie papierosów przez młodzież gimnazjalną i ponadgimnazjalną województwa opolskiego w czasie 30 dni przed badaniem ankietowym w 2011 r. oraz w 2015 r.

Źródło: Sierosławski Janusz, *Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z badań ankietowych zrealizowanych w województwie opolskim w 2011 r. Europejski program badań ankietowych w szkołach ESPAD*, Instytut Psychiatrii i Neurologii, Warszawa 2011 r., badanie sfinansowane przez Samorząd Województwa Opolskiego; wyniki badań Sierosławski Janusz, *Europejski program badań ankietowych w szkołach na temat używania alkoholu i narkotyków (ESPAD). Badania w województwie opolskim 2015. ESPAD*, Instytut Psychiatrii i Neurologii w Warszawie, badanie finansowane przez Samorząd Województwa Opolskiego.

Uzależnienie od alkoholu lub inaczej choroba alkoholowa, dotyka nie tylko osób u których występuje jako jednostka chorobowa (zdiagnozowana lub nie), ale także członków rodzin osób chorych. Należy także zaznaczyć, że negatywne konsekwencje zdrowotne i społeczne powoduje również nadużywanie alkoholu. Poniższy wykres ilustruje zagadnienie od strony liczby osób z rozpoznaniem F10 leczących się w leczeniu psychiatrycznym (tutaj leczeniu odwykowym) na 10 tys. ludności w poszczególnych powiatach województwa opolskiego.

Wykres 8. Mieszkańcy województwa opolskiego leczący się w lecznictwie psychiatrycznym oraz leczący się w podstawowej opiece zdrowotnej z rozpoznaniem „F10” (zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania spowodowane używaniem alkoholu) na 10 tys. ludności z podziałem na powiaty zamieszkania wg stanu wynikającego ze zrealizowanych świadczeń za 2016 rok.

Źródło : obliczenia własne na podstawie danych przekazanych z OOW NFZ do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego z WSOZ.PSY.401.6.2017 OOW.5.EB z dnia 15 lipca 2017 r., danych Banku danych lokalnych GUS. Link http://stat.gov.pl/bdl/app/strona.html?p_name=indeks (i dalej) - data pobrania 20.07.2017 r.

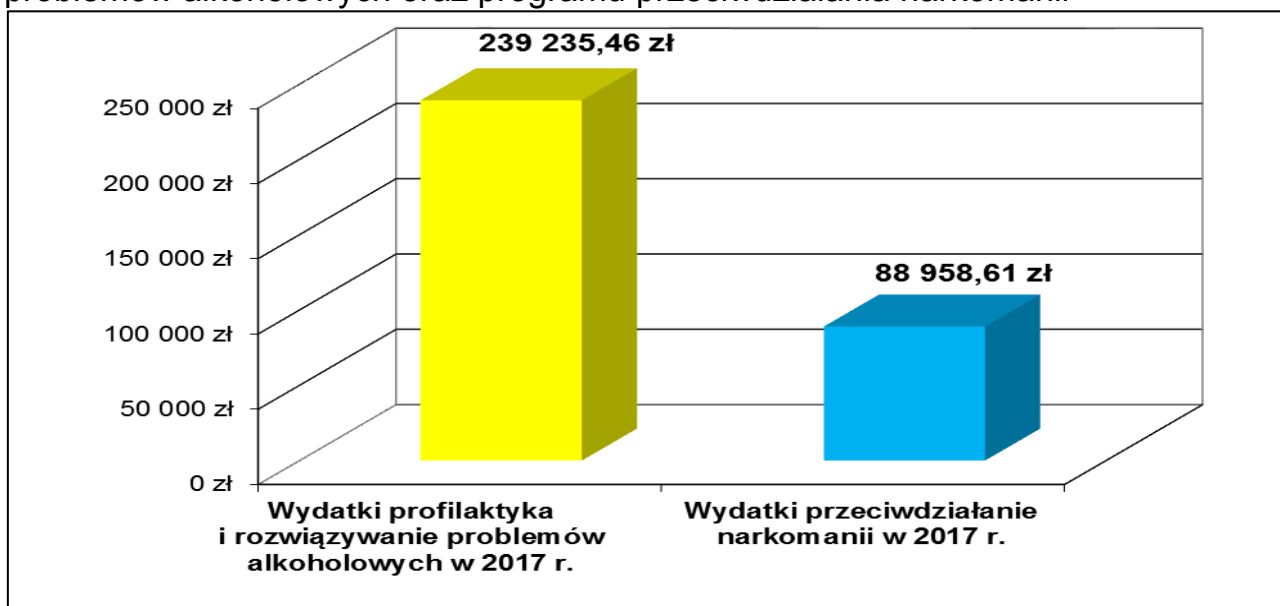
3. Realizacja „Wojewódzkiego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych dla województwa opolskiego na lata 2016-2017” w roku 2017

3.1. Realizacja zadań w roku 2017 - wprowadzenie

Pod względem merytorycznym realizacja zadań w obszarze problematyki alkoholowej wynika z zapisów „Wojewódzkiego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych dla województwa opolskiego na lata 2016-2017” [dalej : „Program PiRPA” lub „Program”] stanowiącego załącznik nr 2 do „Wojewódzkiej Strategii w Zakresie Polityki Społecznej na lata 2016-2025” przyjętej Uchwałą Nr XIII/138/2016 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 26 stycznia 2016 r.

W 2017 r. na realizację Programu PiRPA wydatkowano **239.235,46 zł**, tj. **93,87%** takich wydatków z 2016 r.

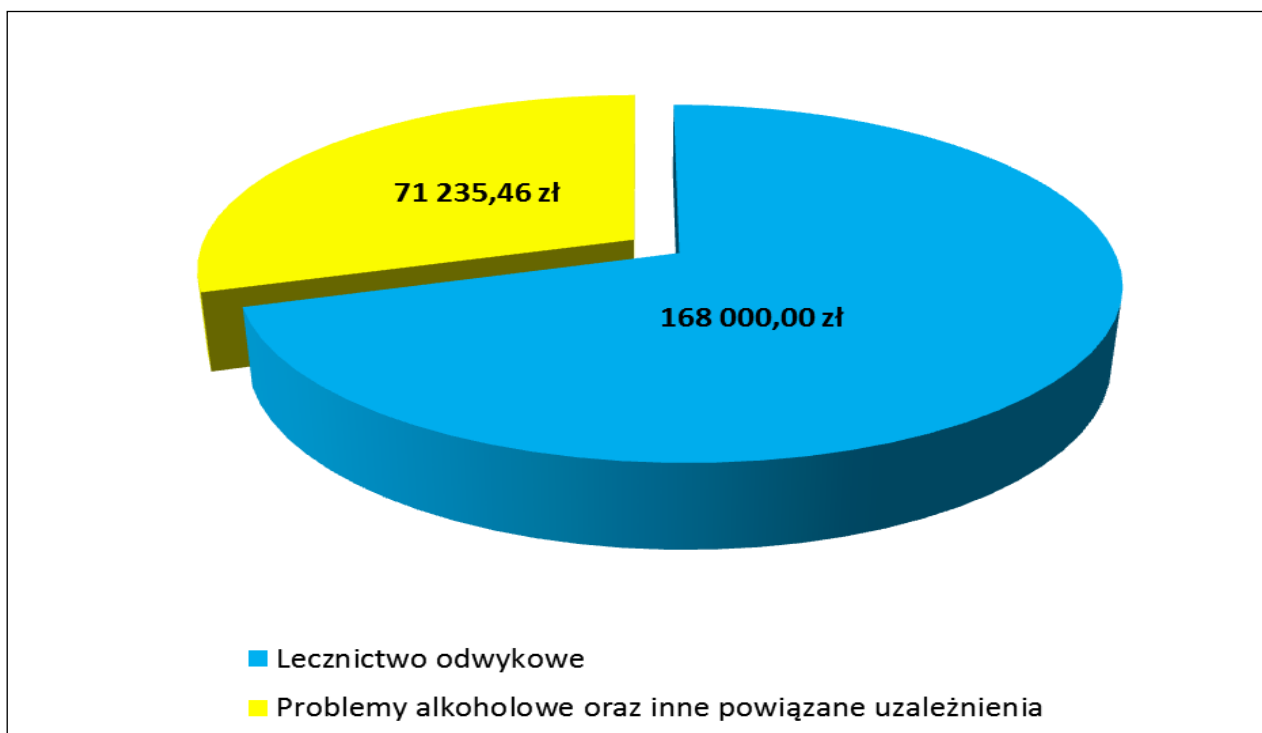
Wykres 9. Wydatki na realizację w 2017 r. programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz programu przeciwdziałania narkomanii

Wydatki i zadania merytoryczne Programu PiRPA zostały podzielone w przypadku 2017 r. na dwa obszary :

- 1) Lecznictwo odwykowe – wydatki **168.000** zł, co stanowiło **70,22%** całości wydatków na realizację Programu PiRPA.
- 2) Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz innych powiązanych uzależnień – wydatki **71.235,46** zł, co stanowiło **29,78%** całości wydatków na realizację Programu PiRPA.

Wykres 10. 2017 r.- podział kwotowy wydatków na realizację Program PiRPA

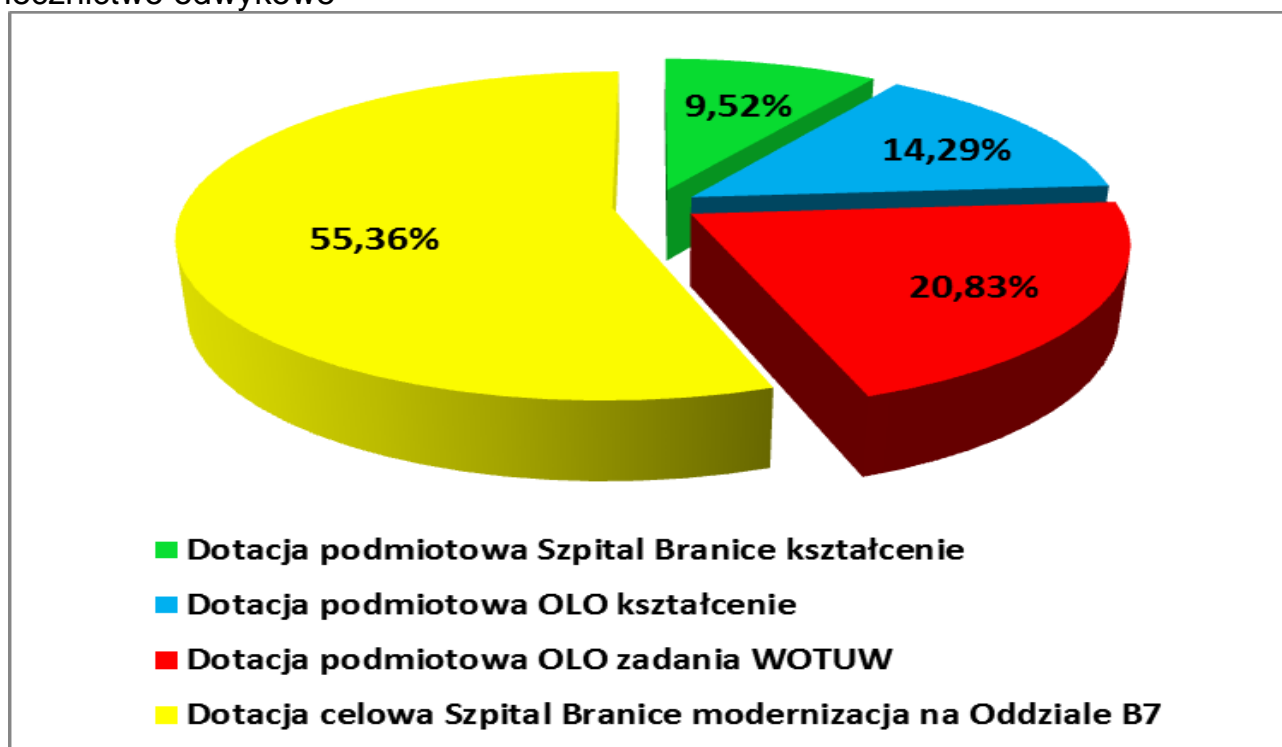
3.2. Lecznictwo odwykowe 2017 r.

Lecznictwo odwykowe – wydatki **168.000** zł, co stanowiło **70,22%** całości wydatków na realizację Programu PiRPA w 2017 r. W omawianym zakresie wystąpiły cztery przedstawione pozycje wydatków.

1. Dotacja dla Ośrodka Leczenia Odwykowego w Woskowicach Małych w wysokości **35.000** zł, przekazana w oparciu o umowę nr 3/2017 z dnia 9 marca 2017 r. z przeznaczeniem¹ na realizację pozamedycznych zadań Wojewódzkiego Ośrodka Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia w Opolu wynikających z rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 25 czerwca 2012 r. *w sprawie organizacji, kwalifikacji personelu, sposobu funkcjonowania i rodzajów podmiotów leczniczych wykonujących świadczenia stacjonarne i całodobowe oraz ambulatoryjne w sprawowaniu opieki nad uzależnionymi od alkoholu oraz sposobu współdziałania w tym zakresie z instytucjami publicznymi i organizacjami społecznymi.* W różnych formach kształcenia i podnoszenia kwalifikacji wzięło udział 35 osób. Dotacja stanowiła **20,83%** wydatków w obszarze „Lecznictwo odwykowe”.
2. Dotacja dla Ośrodka Leczenia Odwykowego w Woskowicach Małych w wysokości **24.000** zł, przekazana w oparciu o umowę nr 2/2017 z dnia 06 marca 2017 r. z przeznaczeniem na kształcenie i podnoszenie kwalifikacji osób wykonujących zawody medyczne. W różnych formach kształcenia i podnoszenia kwalifikacji wzięło udział 20 osób. Dotacja stanowiła **14,29%** wydatków w obszarze „Lecznictwo odwykowe”.
3. Dotacja dla Samodzielnego Wojewódzkiego Szpitala dla Nerwowo i Psychiczenie Chorych w Branicach w wysokości **16.000** zł, przekazana w oparciu o umowę nr 1/2017 z dnia 03 marca 2017 r. z przeznaczeniem na kształcenie i podnoszenie kwalifikacji osób wykonujących zawody medyczne w Ośrodku Terapii Uzależnienia od Alkoholu. W różnych formach kształcenia i podnoszenia kwalifikacji wzięło udział 14 osób. Dotacja stanowiła **9,52%** wydatków w obszarze „Lecznictwo odwykowe”.
4. Dotacja celowa dla Samodzielnego Wojewódzkiego Szpitala dla Nerwowo i Psychiczenie Chorych w Branicach w wysokości **93.000** zł, z przeznaczeniem na przebudowę dwóch łazienek na Oddziale Leczenia Zespołów Abstynencyjnych B7 (Detoksykacyjnym). Przebudowa wprowadzała udogodnienia dla osób niepełnosprawnych, stanowiła ona **55,36%** wydatków w obszarze „Lecznictwo odwykowe”.

¹ Zadania objęte przedmiotową umową są realizacją zadań wojewódzkiego ośrodka terapii uzależnienia od alkoholu i współuzależnienia wynikających z rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 25 czerwca 2012 r. *w sprawie organizacji, kwalifikacji personelu, sposobu funkcjonowania i rodzajów podmiotów leczniczych wykonujących świadczenia stacjonarne i całodobowe oraz ambulatoryjne w sprawowaniu opieki nad uzależnionymi od alkoholu oraz sposobu współdziałania w tym zakresie z instytucjami publicznymi i organizacjami społecznymi* (Dz.U.2012.734).

Wykres 11 . 2017 r.- obszar lecznictwo odwykowe % podział wydatków w obszarze lecznictwo odwykowe

3.3.Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz innych powiązanych uzależnień 2017 r.

Wykres 12 . 2017 r. - % wydatków na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz innych powiązanych uzależnień i % wydatków pozostałych

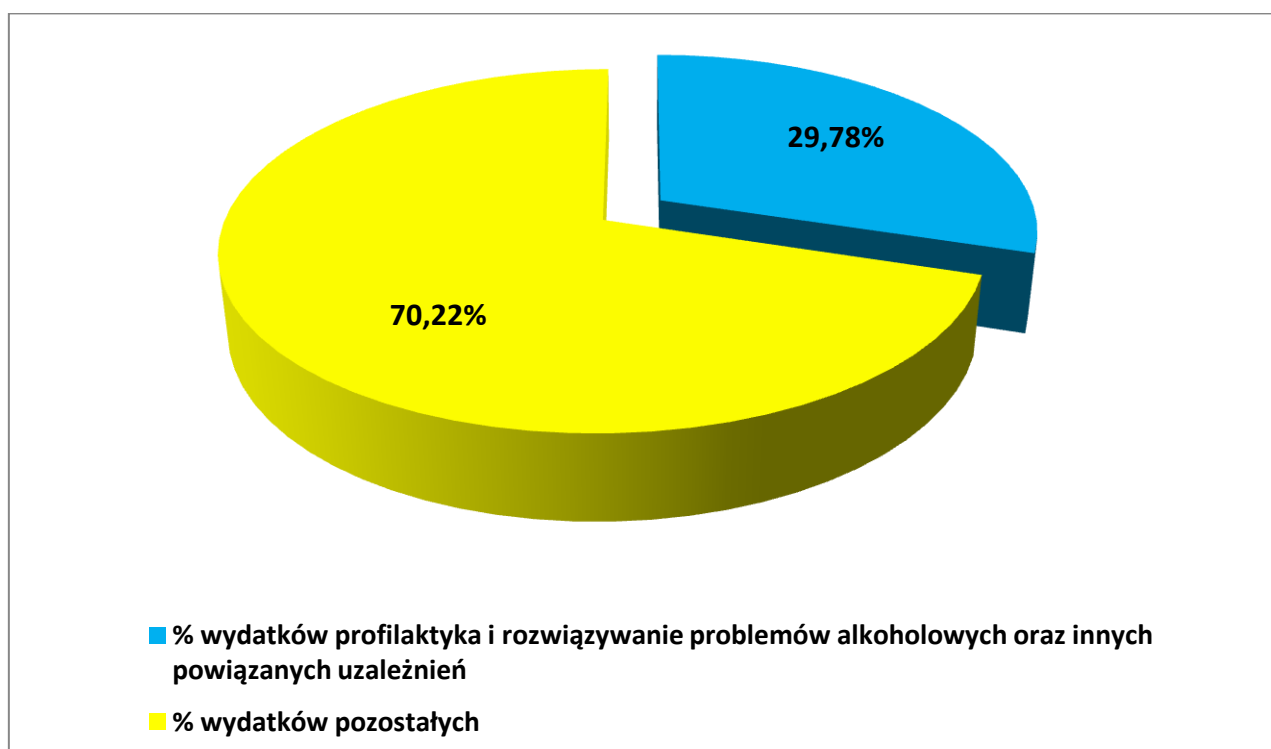

Tabela 1. 2017 r. - % i kwotowy podział wydatków w obszarze profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz innych powiązanych uzależnień - wydatki bieżące

Lp.	Nazwa zadania	Udział %	Kwota wydatku
1.	Szkolenie „Podtrzymywanie efektów terapii i wspieranie procesu zdrowienia skazanych uzależnionych od środków psychoaktywnych” dla psychologów pracujących w zakładach karnych	7,18%	5 115,00 zł
2.	Szkolenie dla przedstawicieli Rady Pedagogicznej Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Strzelcach Opolskich oraz Zespołu Szkół Ogólnokształcących Nr 1 w Prudniku	0,84%	600,00 zł
3.	Szkolenie dla pracowników domów pomocy społecznej w Gierałcicach	2,35%	1 670,70 zł
4.	Organizacja roboczego spotkania profilaktyków z województwa opolskiego	0,10%	73,88 zł
5.	Organizacja spotkania roboczego przedstawicieli gmin i powiatów dotyczącego profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień	8,72%	6 212,38 zł
6.	Szkolenia "Zastosowanie zasad interwencji kryzysowej w pracy penitencjarnej z uwzględnieniem problemów osób uzależnionych od środków psychoaktywnych/alkoholu" dla psychologów zatrudnionych w zakładach karnych	14,40%	10 261,00 zł
7.	Szkolenia "Analiza trudnych przypadków w pracy zawodowej kuratorów sądowych i policjantów w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych/uzależnień” dla kuratorów sądowych i policjantów	30,29%	21 574,00 zł
8.	Szkolenie "Praca psychokorekcyjna za sprawcami przemocy domowej odbywającymi karę pozbawienia wolności" dla psychologów zatrudnionych w zakładach karnych	7,25%	5 167,50 zł
9.	Zakup obrazów pacjentów leczenia odwykowego na potrzeby stałej ekspozycji w UMWO	0,69%	490 zł

10.	Szkolenie "Analiza trudnych przypadków w pracy z osobą pozbawioną wolności uzależnioną od alkoholu/środków psychoaktywnych" dla wychowawców zakładów karnych	7,26%	5 171 zł
11.	Realizacja przedsięwzięć edukacyjnych, profilaktycznych i pomocowych pod nazwą „Profilaktyka i promocja zdrowia w opolskiej szkole – Szkoła wiodąca”	20,92%	14 900 zł

Przeprowadzone w 2017 r. szkolenia poddawane były anonimowej ocenie przez jej uczestników. Były to szkolenia organizowane dla bardzo wymagających pod względem merytorycznym uczestników, tj. psychologów i wychowawców Służby Więziennej, zawodowych kuratorów sądowych, funkcjonariuszy policji zajmujących się problematyką nieletnich, przemocy w rodzinie oraz funkcjonariuszy kierujących na bieżąco pracą dzielnicowych, a także funkcjonariuszy Państwowej Straży Pożarnej. Zrealizowane szkolenia uzyskały bardzo wysokie oceny, ich zestawienia zaprezentowane są w tabeli poniżej.

Tabela 2. Wyniki ewaluacji szkoleń dwudniowych dotyczących profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych/uzależnień (skala ocen 1-6)

Lp.	Nazwa zadania	Średnia ocen
1.	Szkolenia "Analiza trudnych przypadków w pracy zawodowej kuratorów sądowych i policjantów w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych/uzależnień" dla kuratorów sądowych i policjantów	5,68
2.	Szkolenie dla pracowników domów pomocy społecznej w Gierałcicach	5,59
3.	Szkolenia "Zastosowanie zasad interwencji kryzysowej w pracy penitencjarnej z uwzględnieniem problemów osób uzależnionych od środków psychoaktywnych/alkoholu" dla psychologów zatrudnionych w zakładach karnych	5,46
4.	Szkolenie „Podtrzymywanie efektów terapii i wspieranie procesu zdrowienia skazanych uzależnionych od środków psychoaktywnych” dla psychologów pracujących w zakładach karnych	4,73
5.	Szkolenie "Analiza trudnych przypadków w pracy z osobą pozbawioną wolności uzależnioną od alkoholu/środków psychoaktywnych" dla wychowawców zakładów karnych	5,57

3.4. Organizacje pozarządowe 2017 r.

W lipcu 2017 r. Zarząd Województwa Opolskiego ogłosił otwarty konkurs na wykonanie przez organizacje i inne uprawnione Podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego w roku 2017 oraz w roku 2018 i 2019 zadań publicznych związanych z realizacją zadań Samorządu Województwa Opolskiego w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym. Był to pierwszy od kilku lat wieloletni otwarty konkurs ofert na realizację zadań samorządu województwa. Zakresem zadań objęte zostały następujące obszary tematyczne:

- 1) Policentryczna promocja i wdrażanie nowoczesnych metod oraz rekomendowanych programów profilaktycznych w obszarze profilaktyki uzależnień w gminach i powiatach województwa opolskiego.
- 2) Wykreowanie i prowadzenie aktywnych w obszarze profilaktyki uzależnień grup liderów młodzieżowych ze szkół ponadgimnazjalnych województwa opolskiego.

Ostatecznie Uchwałą nr 4475/2017 z dnia 9 października 2017 r. Zarząd Województwa Opolskiego rozstrzygnął otwarty konkurs ofert dla organizacji pozarządowych. Zgodnie z decyzją Zarządu Województwa Opolskiego, do realizacji i dofinansowania przeznaczono dwa następujące projekty:

- „Policentryczna promocja i wdrożenie nowoczesnych metod oraz rekomendowanych programów profilaktycznych w obszarze profilaktyki uzależnień w gminach i powiatach województwa opolskiego” przygotowany przez Stowarzyszenie Pracownia Rozwoju Osobistego. Kwota dotacji **60.000** zł. Projekt zakłada realizację 10 spotkań (lokalnych konferencji) pn. Lokalna profilaktyka i jej skuteczność – wnioski z badań i rekomendacje w miastach powiatowych województwa opolskiego. Do udziału w konferencjach zostaną zaproszeni przedstawiciele gmin i powiatów, oświaty, ochrony zdrowia, policji, rodziców, organizacji pozarządowych i innych instytucji aktywnych w obszarze związanym z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień. W ramach konferencji między innymi przedstawione zostaną dostępne lokalnie rekomendowane programy profilaktyczne, nowoczesne metody oraz profesjonalne rozwiązania w obszarze profilaktyki uzależnień. Konferencje są planowane z udziałem przedstawicieli mediów, ponadto podlegać będą specjalistycznej procedurze ewaluacyjnej. W ramach projektu opracowane zostaną wnioski i rekomendacje dla lokalnych polityk związanych z profilaktyką i promocją zdrowia oraz raport końcowy oparty o zrealizowane działania w tym o informacje od ich uczestników.
- „Program Wzmacniania Rodziny 10-14” Policentryczna promocja i wdrożenie nowoczesnych metod oraz rekomendowanych programów profilaktycznych w obszarze profilaktyki uzależnień w gminach i powiatach województwa opolskiego” przygotowany przez Stowarzyszenie na Rzecz Ludzi

Uzależnionych „TO CZŁOWIEK” w Opolu. Kwota dotacji **10.000** zł. Projekt zakłada zrealizowanie dwóch pełnych edycji „Programu Wzmacniania Rodziny 10-14”, który jest programem rekomendowanym przez Krajowe Biuro Przeciwdziałania Narkomanii, Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Ośrodek Rozwoju Edukacji. Zadanie adresowane jest do młodzieży sprawiającej trudności wychowawcze oraz do rodziców takiej młodzieży. Zajęcia odbywać się będą w dwóch grupach funkcjonujących w Opolu i w Brzegu. Głównym celem programu jest wyposażenie rodziców w umiejętności zaradcze i zapobiegawcze potrzebne w procesie wychowawczym, zaś młodzieży w strategii radzenia sobie ze stresem i presją rówieśniczą oraz umiejętności dotyczące kontaktów interpersonalnych.

4. Podsumowanie

Tak jak w poprzednich latach również w 2017 r. wydatki utrzymane zostały na poziomie umożliwiającym ich zbilansowanie w dwuletnich cyklach z dochodami budżetu województwa z tzw. hurtu alkoholowego.

W roku 2017 zrealizowano zadanie remontowe w Samodzielnym Wojewódzkim Szpitalu dla Nerwowo i Psychiczenie Chorych w Branicach, będące znaczącym obciążeniem dla Programu PiRPA od strony finansowej.

Kontynuowano również istniejącą od 2014 r. współpracę z Okręgowym Inspektoratem Służby Więziennej w Opolu polegającą na realizacji różnych przedsięwzięć szkoleniowych. Współpraca w zakresie podnoszenia kwalifikacji dotyczyła również Sądu Okręgowego w Opolu oraz Komendy Wojewódzkiej Policji w Opolu. W ramach tej współpracy zorganizowano cykl szkoleń dla kuratorów sądowych oraz policjantów pracujących w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych/uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Współpraca z wymienionymi instytucjami w zakresie podnoszenia kwalifikacji będzie kontynuowana.

Podobnie jak w latach poprzednich, również w 2017 r. wojewódzkie podmioty leczenia odwykowego otrzymywały wsparcie finansowe na kształcenie i podnoszenie kwalifikacji osób wykonujących zawody medyczne, co ma istotne znaczenie dla jakości i skuteczności realizowanej terapii i będzie kontynuowane w kolejnych latach.

W 2017 r. realizowane były w liceach ogólnokształcących – w Prudniku i w Strzelcach Opolskich - przedsięwzięcia edukacyjne, profilaktyczne i pomocowe pod nazwą „Profilaktyka i promocja zdrowia w opolskiej szkole – Szkoła wiodąca”. Jest to przedsięwzięcie o charakterze pilotażowym i wzorcowym jednocześnie. Działania te będą kontynuowane w 2018 r. Zakłada się promocję i propagowanie zastosowanych w projekcie metod pracy i oddziaływań profilaktycznych w ramach przedsięwzięć realizowanych w 2018 r. i w latach następnych.

Zgodnie z rozstrzygnięciem w 2017 r. otwartego konkursu ofert dla organizacji pożytku publicznego dotyczącego profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień, w 2018 r. będą realizowane dwa zadania w obszarze profilaktyki używania środków psychoaktywnych przez młodzież.

Realizacja zadań w ramach wojewódzkiego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2017 r. wiąże się z wprowadzaniem nowych oraz kontynuowaniem już realizowanych zadań posiadających potencjał rozwojowy. Realizacja ta odbywać się będzie w sytuacji dynamicznych zmian na scenie używania środków psychoaktywnych w szczególności nowych substancji psychoaktywnych (nowych narkotyków, dopalaczy). Przy czym używanie alkoholu będzie często powiązane z używaniem innych substancji psychoaktywnych, tj. tytoniu i/lub narkotyków. W podejmowanych działaniach wyzwaniem będzie dążenie do konstruowania profilaktycznej odpowiedzi na aktualne zagrożenia. Służyć temu będą między innymi kontakty z Forum Młodzieży Samorządu Województwa Opolskiego.